

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a členov JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. v právnej veci navrhovateľky: **A. M.**, bytom B., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa – ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o vdovský dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/27/2010-24 zo dňa 9.4.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/27/2010-24 zo dňa 9.4.2010 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. X. zo dňa 14.12.2009, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľky o vdovský dôchodok podľa § 46 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len

„zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) pre nesplnenie zákonných podmienok. O trovách konania rozhodol súd tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že navrhovateľka nespĺňala zákonom stanovené požiadavky na poberanie vdovského dôchodku podľa § 46 zákona č. 100/14988 Zb., pretože nárok na výplatu tohto dôchodku by jej znovu vznikol len v prípade, ak by do 2 rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok, t. j. do 4.7.1995, splnila niektorú z podmienok uvedených v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. Navrhovateľka však v tejto lehote nespĺnila ani jednu z podmienok, pretože bola len čiastočne invalidná, nie invalidná, nestarala sa ani o 1 nezaopatrené dieťa a vek 45 rokov dovŕšila až 8.11.1996. Krajský súd dodal, že nárok navrhovateľky na vdovský dôchodok zanikol 4.7.1993 a k 31.12.2003 netrval nárok navrhovateľky na žiadnu z dávok uvedených v ustanovení § 260 zákona č. 461/2003 Z.z., preto jej nárok nemožno posúdiť ani podľa § 260 zákona č. 461/2003 Z.z.

Krajský súd k tvrdeniam a námietkam navrhovateľky uviedol, že listom zo dňa 22.9.2008 odporkyňa len potvrdila, že navrhovateľka požiadala o spísanie žiadosti o dôchodok, teda si uplatnila nárok na dávku, no netvrdila, že navrhovateľke nárok na vdovský dôchodok vznikol, ako sa navrhovateľka mylne domnievala. Rovnako nevyplýva ani z ďalších predložených listín (podanie Úradu vlády SR z 27.11.2008, podanie MPSVR SR z 10.12.2008 a 12.3.2009), že by niektorá z týchto inštitúcií potvrdila nárok navrhovateľky na vdovský dôchodok.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie a žiadala ho zmeniť a jej odvolaniu proti rozhodnutiu odporkyne vyhovieť. Nesúhlasila s podmienkou dosiahnutia veku 45 rokov do 2 rokov po zániku skoršieho nároku na dôchodok; uviedla, že pri spisovaní žiadosti 30.11.2009 bola podmienka vrátenia peňazí 3 roky spätne od spísania žiadosti, s ktorou súhlasila. Vyjadrila názor, že má nárok na vdovský dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z.z. a zotrvala na presvedčení, že vyjadrenia Úradu vlády ST z 27.11.2008 a pobočky odporkyne v Nitre sú potvrdením jej nároku.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedla, že k totožným námietkam sa už vyjadrila a nepovažuje ich za opodstatnené a rozsudok krajského súdu

navrhla potvrdiť ako vecne správny. Konštatovala, že navrhovateľka poberala vdovský dôchodok od 1.1.1989 do 4.7.1993, kedy jej bol odňatý, pretože už nespĺňala ani jednu z podmienok nároku v zmysle § 48 zákona č. 100/1988 Zb. O vdovský dôchodok požiadala navrhovateľka opakovane 13.10.2008 (konanie o opravnom prostriedku bolo zastavené na krajskom súde) a 30.11.2009, o ktorej bolo rozhodnuté v tomto konaní preskúmaným rozhodnutím zo 14.12.2009. Poukázala na ustanovenie § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., podľa ktorého bolo v prípade navrhovateľky potrebné postupovať podľa zákona č. 100/1988 Zb. a nie podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Zdôraznila, že vdovský dôchodok navrhovateľky jej bol odňatý od 4.7.1993 a keďže 45 rokov veku dovŕšila 8.11.1996, nespĺnila podmienky nároku na vdovský dôchodok do 2 rokov po zániku skoršieho nároku na vdovský dôchodok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že manžel navrhovateľky zomrel 1.1.1989 a od tohto dňa jej bol priznaný a vyplácaný vdovský dôchodok až do 4.7.1993, kedy navrhovateľka prestala spĺňať podmienky pre ďalšie vyplácanie vdovského dôchodku (jej syn prestal byť nezaopatreným dieťaťom). Od 4.7.1993 bol preto vdovský dôchodok navrhovateľke odňatý.

Navrhovateľka vychovala dve deti, vek 45 rokov dovŕšila dňa 8.11.1996 a poberala čiastočný invalidný dôchodok.

Navrhovateľka po odňatí vdovského dôchodku znovu požiadala o jeho priznanie 13.10.2008. Odporkyňa túto žiadosť zamietla rozhodnutím zo dňa 29.10.2008. Opravný prostriedok navrhovateľky smerujúci proti tomuto rozhodnutiu Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 13Sd/9/2009-13 zo dňa 9.2.2009 odmietol.

Ďalšiu žiadosť navrhovateľky o vdovský dôchodok zo dňa 30.11.2009 odporkyňa zamietla preskúmaným rozhodnutím zo dňa 14.12.2009.

Podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len "peňažná náhrada") a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a **o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.**

Podľa § 46 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. vdova má nárok na vdovský dôchodok po dobu jedného roka od smrti manžela (ods. 1)

Po uplynutí doby uvedenej v odseku 1 má vdova nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak

- a) je invalidná,
- b) stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa,
- c) vychovala aspoň tri deti,
- d) dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti,
- e) dosiahla vek 50 rokov alebo
- f) dosiahla vek aspoň 40 rokov ku dňu smrti manžela, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie za okolností uvedených v § 19 ods. 1 alebo ktorý zomrel pri výkone služby v ozbrojených silách (ods. 2).

Nárok na výplatu vdovského dôchodku vznikne znova, ak

- a) **sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a), c) až e) do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok alebo do piatich rokov, ak ide o nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý zomrel za okolností uvedených v odseku 2 písm. f), alebo**
- b) **vdova sa znova začne starať aspoň o jedno nezaopatrené dieťa** (ods. 4).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zhodne so záverom krajského súdu považoval postup odporkyne, ktorá o nároku navrhovateľky rozhodovala podľa zákona č. 100/1988 Zb. za správny, pretože aplikácia staršieho zákona vyplýva z ustanovenia § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Podmienky znovupriznania vdovského dôchodku preto upravuje ustanovenie § 46 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb.

V prípade navrhovateľky (ktorej manžel nezomrel za okolností uvedených v § 46 ods. 2 písm. f/ zákona č. 100/1988 Zb.) by jej nárok znovu vznikol len vtedy, ak by sa do dvoch rokov od 4.7.1993 (teda odo dňa zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok), t.z. do 4.7.1995 stala invalidnou alebo vychovala aspoň tri deti alebo dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti alebo dosiahla vek 50 rokov prípadne vtedy, ak by sa znovu začala starať o nezaopatrené dieťa (bez ohľadu na 2-ročnú lehotu). Je však nepochybné, že navrhovateľka nespĺnila žiadnu z uvedených podmienok, pretože sa nezačala starať o nezaopatrené dieťa a do 4.7.1995 sa nestala invalidnou, vychovala dve deti, nie tri a vek 45 rokov dosiahla až 8.11.1996.

Z uvedených dôvodov krajský súd podľa názoru odvolacieho súdu dôvodne považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné a odvolaniu navrhovateľky nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. marca 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová